

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. จิตวิทยาที่นำมาใช้ในการสอนวิชาภาษาไทย
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. การอ่าน
5. การเขียนสะกดคำ
6. แบบฝึกทักษะ
7. ประสิทธิภาพ
8. คณิตประสิทธิผล
9. ความพึงพอใจ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 ก : 31-46) กล่าวถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้

ความสำคัญของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหา

ความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ความจำเป็นของการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่ง รวมถึงการเขียนเรียงความ ข้อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดง ความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้ง เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและ กฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่ง บทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย วรรณคดีและ วรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของ งานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความ ซาบซึ้งและภูมิใจ ในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ภาษานั้น คนไทยจำเป็นต้องเรียนรู้ เพื่อใช้ภาษาไทยได้อย่าง ถูกต้อง ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องมีการฝึกฝน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อ ความสามารถในการสื่อสาร สร้างสัมพันธ์ที่ดีของบุคคลในชาติ เป็นเครื่องมือในการแสวงหา ความรู้พัฒนาตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้อยู่คู่ชาติไทยต่อไป

คุณภาพผู้เรียน

เมื่อนักเรียนเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีคุณภาพ ดังนี้

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน
2. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน
3. เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็น รู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด
4. สกศคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำ ในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่ายๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
5. เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

สรุปได้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านอย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว อ่านสรุปเรื่อง สรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน เขียนเนื้อเรื่องราว บันทึกเหตุการณ์ พูดสื่อสาร พูดอธิบาย เล่าเรื่อง ประสบการณ์ เลือกใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องเหมาะสม มีมารยาทในการอ่าน เขียน ฟังดูและพูด

สาระ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กระทรวงศึกษาธิการ (2551 ค : 6 -34)

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
 แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

1. อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทหรือกรอนง่ายๆ ได้ถูกต้อง
 คล่องแคล่ว
2. อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน
3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
4. ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผลประกอบ
5. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน
7. อ่านข้อเขียนเชิงอธิบายและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะ
8. อธิบายความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ
9. มีมารยาทในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ข้อความ และเขียน
 เรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่าง
 มีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด
2. เขียนบรรยายเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ได้อย่างชัดเจน
3. เขียนบันทึกประจำวัน
4. เขียนจดหมายสาครุ
5. เขียนเรื่องตามจินตนาการ
6. มีมารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้
 ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

1. เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง
2. บอกสาระสำคัญจากการฟังและการดู
3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู
4. พุคแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู
5. พุคสื่อสารได้ชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์
6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

1. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ
2. ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค
3. ใช้พจนานุกรมค้นหาความหมายของคำ
4. แต่งประโยคง่ายๆ
5. แต่งคำคล้องจองและคำขวัญ
6. เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและ ภาษาดั้งถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. รู้จักเพลงพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็ก เพื่อปลูกฝังความชื่นชมวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดี ที่อ่าน
4. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ

สรุปได้ว่า สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เน้นทักษะด้านการอ่าน การเขียน การใช้ภาษาไทย ตระหนักและเห็นคุณค่าของภาษาไทย ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

จิตวิทยาที่นำมาใช้ในการสอนวิชาภาษาไทย

ในการสอนวิชาภาษาไทยนั้น สิ่งที่ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงคือหลักจิตวิทยา เพื่อให้การจัดกิจกรรมการสอนสอดคล้องกับความสนใจ ให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกหรือรสนิยมการเรียนรู้ ครูต้องจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดทั้งพัฒนาการของผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนต้องศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาควบคู่ไปด้วย เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งในเรื่องนี้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาใช้ในการสอนภาษาไทย ดังนี้

ซูจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2538 : 65-73) กล่าวถึงหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาใช้ในการสอนภาษาไทย ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference)
2. ความพร้อม (Readiness)
3. กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)
4. การเรียนรู้โดยมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful Learning)
5. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing)
6. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of Exercise)
7. กฎแห่งผล (Law of Effect)
8. กฎแห่งการได้ใช้และไม่ใช้ (Law of Use and Disuse)
9. แรงจูงใจ (Motivation)

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 59-65) ได้กล่าวถึงกฎการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ที่นำมาใช้ในการสอนดังนี้

กฎการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ (Thorndike)

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎนี้กล่าวถึงสภาพความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจ ความพร้อมทางร่างกาย หมายถึง ความพร้อมทางวุฒิภาวะและอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย ทางด้านจิตใจ หมายถึง ความพร้อมที่เกิดจากความพึงพอใจเป็นสำคัญถ้าเกิดความพึงพอใจย่อมนำไปสู่การเรียนรู้ ถ้าเกิดความไม่พึงพอใจ จะทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้ หรือทำให้การเรียนรู้หยุดชะงักไป
2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กฎนี้กล่าวถึง การสร้างความมั่นคงของการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้อง โดยการฝึกหัดกระทำซ้ำบ่อย ๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวรจากกฎข้อนี้มีข้อย่อยอีก 2 ข้อ คือ

2.1 กฎแห่งการใช้ (Law of Use) เมื่อเกิดความเข้าใจหรือเรียนรู้แล้ว มีการกระทำ หรือนำสิ่งที่เรารู้ไปใช้บ่อย ๆ จะทำให้การเรารู้นั้นคงทนถาวร

2.2 กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of Disuse) เมื่อเกิดความเข้าใจหรือเรียนรู้แล้ว แต่ไม่ได้ กระทำซ้ำบ่อย ๆ จะทำให้การเรารู้นั้นไม่คงทนถาวรหรือในที่สุดก็เกิดการลืมจนไม่เรารู้อีกเลย

3. กฎแห่งผลที่ได้รับ (Law of Effect) กฎนี้กล่าวถึงผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรม การเรารู้แล้วว่าถ้าได้รับผลที่พึงพอใจ ผู้เรียนย่อมอยากจะเรารู้อีกต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจผู้เรียนย่อมไม่อยากเรารู้หรือเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรารู้ ดังนั้นถ้าจะทำให้ การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองมั่นคงถาวร ต้องให้ผู้เรียนได้รับผลที่พึงพอใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของแต่ละบุคคล ซึ่งตรงกับทฤษฎีการเสริมแรงของสกินเนอร์

จากจิตวิทยาการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ครูควรศึกษาถึงหลักจิตวิทยาให้เกิด ความเข้าใจ ก่อนนำไปจัดกิจกรรมการสอน โดยต้องคำนึงถึงวุฒิภาวะของผู้เรียน ความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ความพร้อมของผู้เรียน การให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ ฝึกฝน ฝึกซ้ำบ่อย ๆ ก็จะ เกิดการเรียนรู้ที่คงทน การเสริมแรง กล่าวชมเชยให้รางวัล ในโอกาสที่เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนมี ความพึงพอใจ สนใจในการเรียนยิ่งขึ้น

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัประสพการณ์การเรียนรู้วิชาใดวิชาหนึ่งไว้ล่วงหน้า เป็นการเตรียมการก่อนที่ครูจะสอนในแต่ละครั้ง จะใช้วิธีการสอนอย่างไร จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ ครบเพียงพอกับผู้เรียนหรือไม่ มีการวัดประเมินผลอย่างไร เมื่อได้เตรียมล่วงหน้าจะช่วยทำให้ครูมี ความมั่นใจในการจัดการสอนมากยิ่งขึ้น ซึ่งก็ส่งผลให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ รุจิริ ภูธาระ (2545 : 159) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางในการจัประสพการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนตามที่กำหนดไว้ใน สาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

กรมวิชาการ (2546 : 49) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง แผน ซึ่งครูเตรียมการจัดการเรียนรู้ โดยวางแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการใช้สื่อการเรียนรู้หรือแหล่ง การเรียนรู้ ซึ่งยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ที่กำหนด อันสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้น

สุวิทย์ มูลคำ (2549 : 58) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็น การเตรียมการสอนหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีกรรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย ที่กำหนดไว้โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์จะให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านใด (สติปัญญาเจตคติ ทักษะ) จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีใด ใช้สื่อการเรียนการสอนหรือ แหล่งเรียนรู้ใด จะประเมินผลอย่างไร

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ การเตรียมรายละเอียดสาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้อะไรบ้าง วิธีการวัดประเมินผล กิจกรรมการสอนล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการสอน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีนักการศึกษาที่มองเห็นความสำคัญและสรุปความสำคัญของ แผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2540 : 17) ได้ให้ความสำคัญของแผนการสอน ไว้ดังนี้

1. ความเจริญงอกงามทางการศึกษาของนักเรียนขึ้นอยู่กับทางเลือกเนื้อหาวิชา กิจกรรม ประสบการณ์ และวิธีสอนที่คิดแปลงให้เข้ากับ ความสนใจ ความต้องการ ความสามารถ และระดับวุฒิภาวะ ครูที่วางแผนบทเรียนเป็นอย่างดีก็จะได้รับผลดีในการสอน
2. แผนการสอนรวมถึงการจัดกรอบของจุดมุ่งหมาย แล้วเลือกเนื้อหาวิชา ระเบียบแบบแผน วัสดุอุปกรณ์ และเทคนิคการประเมิน
3. การจัดทำแผนการสอนเกี่ยวกับการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้น และเลือกประสบการณ์ที่ดี จะเปลี่ยนเด็กให้ได้ดี การคาดคะเนจึงช่วยให้เกิดการสอนที่ดี ซึ่งเป็นจุดหมายของครูผู้สอนทุกคน เป็นการกระตุ้นให้ครูเกิดความคิดสร้างสรรค์
4. แผนการสอนใช้เป็นคู่มือสำหรับครูฝึกสอน เพื่อไม่ให้ลืมเนื้อหาวิชา ลำดับการสอน แผนการสอนจึงเปรียบเสมือนผู้เตือน
5. แผนการสอนช่วยให้ครูมีระบบระเบียบในการสอนจึงจำเป็นจะต้องมีการวางแผนให้ ดีโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและเนื้อหา
6. แผนการสอนจะช่วยเป็นตัวป้องกันไม่ให้ออกนอกเนื้อหาวิชา
7. แผนการสอนจะทำให้เกิดความมั่นใจ โดยเฉพาะกับครูใหม่ที่มีความรู้ตีกระทบมา และเครียด

8. การเตรียมการสอนที่ดีจะช่วยประกันถึงการสอนที่ดี แผนการสอนไม่ได้มีประโยชน์แก่ครูเท่านั้น แต่จะมีประโยชน์ต่อบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

9. แผนการสอนในอดีตจะเป็นประโยชน์กับครูที่ช่วยสอนแทน

บรูซซี สิริมหาสาร (2547 : 16) กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการเป็นครูมืออาชีพ มีการเตรียมการล่วงหน้า แผนการจัดการเรียนรู้ของครูสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก หรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับสภาพของผู้เรียน

2. แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ครู ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักสูตร และวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน

3. แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูผู้สอน และครูที่ทำการสอนแทน สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

4. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผล ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งต่อไป

5. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู ซึ่งสามารถนำไปเสนอผลงานทางวิชาการ เพื่อประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปี เพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง หรือระดับให้สูงขึ้น และเพื่อใช้ประกอบการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ราชการฯ เหล่านี้ (2550 : 16) กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้เป็นเสมือนแผนที่ของนักเดินทาง โดยมีหลักสูตรเป็นเข็มทิศ นักเดินทางที่ดีต้องใช้แผนที่และเข็มทิศนำทางเพื่อเดินไปสู่เป้าหมาย โดยไม่หลงทาง แผนการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ข้างต้น สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการสอนได้อย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน สอนตามเนื้อหาและเวลาที่กำหนด ส่งผลให้ครูสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นหลักฐานแสดงถึงความเป็นครูมืออาชีพ

ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ควรมีรายละเอียดที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมของครู นักเรียนว่าทำอะไร ใช้สื่ออะไร วัดและประเมินผลอย่างไร ทั้งนี้การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะส่งผลให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนั้นจึงมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีไว้ ดังนี้

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 321) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นแผนการสอนที่ให้แนวทางการสอนแก่ผู้สอนอย่างชัดเจน ทั้งด้านจุดประสงค์การสอนเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล โดยเฉพาะแนวทางการจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ได้คิด ได้ทำ ได้แก้ปัญหา จะได้เกิดทักษะกระบวนการสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

นุรชัย ศิริมหาสาร (2547 : 17) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องตอบคำถามหลัก 3 ข้อได้คือ จัดการเรียนรู้เพื่ออะไร จัดการเรียนรู้อย่างไร จัดการเรียนรู้แล้วได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่

สุวิทย์ มุตคำ (2549 : 59) ได้กล่าวถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน (ในการสอนเรื่องนั้น ๆ ต้องการให้ผู้เรียนเกิดคุณสมบัติอะไร หรือด้านใด)
2. กำหนดกิจกรรมการสอนไว้ชัดเจนและนำไปสู่การเรียนรู้ตามจุดประสงค์ไว้จริง (ระบุบทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียนไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องทำอะไรจึงจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผล)
3. กำหนดสื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ไว้ชัดเจน (จะใช้สื่ออุปกรณ์ หรือแหล่งเรียนรู้ อะไรช่วยบ้าง และจะใช้อย่างไร)
4. กำหนดวิธีวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน (จะใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลใด เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้)
5. ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ (ในกรณีเมื่อมีปัญหาในการนำไปใช้ หรือไม่สามารรถกำหนดการจัดการเรียนรู้ตามแผนนั้น ได้ก็สามารถปรับเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นได้ โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอนหรือผลการเรียนรู้)
6. มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ และสอดคล้องกับสภาพจริงที่ผู้เรียนดำเนินชีวิตอยู่
7. แปลความได้ตรงกัน แผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนขึ้นจะต้องสื่อความหมายได้ตรงกัน เขียนให้อ่านเข้าใจง่าย กรณีมีการสอนแทน หรือเผยแพร่ผู้นำไปใช้สามารถเข้าใจและนำไปใช้ได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้
8. มีการบูรณาการ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะสะท้อนให้เห็นการบูรณาการแบบองค์รวมของเนื้อหาสาระการเรียนรู้และวิธีการจัดการเรียนรู้เข้าด้วยกัน
9. มีการเชื่อมโยงความรู้ไปได้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ และนำไปใช้ในชีวิตจริงหรือกับ

การเรียนในเรื่องต่อไป

จากลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีข้างต้น สรุปได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีนั้น ต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผล ไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน ให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริง สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมไปสู่ประสบการณ์ใหม่ได้

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ นั้น มีนักการศึกษา กล่าวถึงไว้ดังนี้

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2545 : 298) กล่าวว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

เกิดจากความพยายามตอบคำถามต่อไปนี้

1. สอนอะไร (หน่วย เรื่อง ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญ)
2. เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)
3. ตัวสาระอะไร (โครงร่างเนื้อหา)
4. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนการสอน)
5. ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการเรียนการสอน)
6. ทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (การวัดประเมินผล)

เพื่อกำหนดข้อดังกล่าว จึงกำหนดให้แผนการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบดังนี้ วิชา หน่วยที่สอน และสาระสำคัญ(ความคิดรวบยอดของเรื่อง) จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน วัดผลประเมินผล ดังนั้นในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จึงต้องเขียนให้ครบทุกหัวข้อดังกล่าว

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 93) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ชื่อหน่วยที่ และชื่อหน่วย ชั้นที่สอน และเวลาที่สอน
2. หน่วยการเรียนรู้จัดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ย่อย ก็คือ หัวข้อเรื่องการเรียนรู้ จะเป็น ที่แผน ขึ้นกับหัวข้อการเรียนรู้ที่กำหนดในสาระการเรียนรู้
3. จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดมาจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
4. สาระการเรียนรู้ คือเนื้อหาการเรียนรู้ที่เป็นหัวข้อย่อยที่จะสอน
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้คือ การจัดวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนจะต้องปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การทดสอบ เป็นต้น การวัดผลและประเมินผลจะกำหนดเกณฑ์

การสังเกต การตรวจผลงาน และพฤติกรรมการเรียน ซึ่งเป็นการประเมินจากสภาพจริง

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้ จะกำหนดหนังสือประกอบการเรียน สถานที่ที่จะศึกษา
วิทยาการ เป็นต้น

บุรชัย ศิริมหาสาร (2547 : 17) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า
ควรมีส่วนประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 3 ส่วน คือ

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (Objective)
2. การเรียนการสอนที่ทำให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ (Learning)
3. การวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่า ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

หรือไม่ (Evaluation)

สรุปได้ว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ
สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้
การวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่

การอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านหนังสือ การแสวงหา
ความรู้ ความเพลิดเพลิน ก่อให้เกิดความเข้าใจแนวความคิด อารมณ์และจินตนาการ นอกจากนี้
การอ่านมีบทบาทที่สำคัญในการศึกษาเล่าเรียนด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับ
ความสามารถทางการอ่านทั้งสิ้น

ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

นภคส จันทรเพ็ญ (2542 : 73) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า คือ การแปล
ความหมายของตัวอักษร เครื่องหมาย สัญลักษณ์ ความหมายต่าง ๆ ที่ปรากฏแก่สายตาออกมาเป็น
ความคิดความเข้าใจเชิงสื่อสาร แล้วผู้อ่านสามารถนำความคิด ความเข้าใจไปใช้ให้เกิดประโยชน์
ต่อไป

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 121) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็น
กระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมาย
ของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกเป็นความหมาย ที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เรียนกับ
ผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำความหมายนั้น ๆ ไปใช้ประโยชน์ได้

บันลือ พฤษะวัน (2543 : 6) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านที่ใช้การผสมเสียงของตัวอักษรหรือตัวสะกดผสมคำ ซึ่งระยะหนึ่งเราใช้กัน

มากเรียกว่า อ่านออก เพื่อมุ่งให้อ่านได้ถูกต้อง แรกฉาน ขยายประสบการณ์ในการอ่านคำ

2. การอ่านที่ใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษรออกเสียงเป็นคำ เป็นประโยค ทำให้เกิดเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน ซึ่งผู้ฟังแล้วรู้เรื่อง เรียกว่า อ่านได้

3. การอ่านที่เหนือกว่าอ่านได้ สามารถใช้เทคนิคการจำรูปคำเข้าใจรูปประโยค แล้วสรุปเรื่องราว เข้าใจเรื่องราวที่ผู้เขียนสื่อความคิดยังผู้อ่าน คืออ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านได้เรียกว่า อ่านเป็น

4. การอ่านเป็น เป็นการพัฒนาความคิด โดยผู้อ่านใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน นับตั้งแต่การสังเกต การจำรูปคำ การใช้ประสบการณ์เดิมมาแปลความ ตีความ หรือถอดความให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี ตลอดจนนำสิ่งที่อ่านมาใช้ประโยชน์เป็นแนวปฏิบัติได้ดี

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 1364) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านว่าตามตัวหนังสือ ถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่า การอ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้องออกเสียงเรียกว่า อ่านในใจ เต็มดวง ดวงมณี (2552 : 16) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็น กระบวนการทางสมองในการแปลความหมายหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏแก่สายตาออกมาเป็นความคิด ความเข้าใจเพื่อรับรู้ความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายให้ทราบแล้วผู้อ่านสามารถนำความคิด ความเข้าใจไปใช้ให้เกิดประโยชน์

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมอง ในการแปลความหมายหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏแก่สายตา สามารถผสมผสานของตัวอักษร สะกดออกมาเป็นคำ เป็นประโยค รับรู้และเข้าใจความหมายเรื่องราวที่ผู้เขียนสื่อความคิดยังผู้อ่าน

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นพฤติกรรมสำคัญยิ่ง ซึ่งครูต้องใช้ความสามารถและพยายามให้มากในการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน เพราะการอ่านมีความสำคัญมากในการศึกษาจึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 121 -122) ได้กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อคนทุกเพศ ทุกวัยและทุกสาขาอาชีพ ซึ่งอาจกล่าวสรุปได้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ทุกสาขาวิชา ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางการเรียนทุกระดับทุติยวิชาชีพ ซึ่งเป็นความรู้ที่มนุษย์ต้องการมากที่สุดหรือความรู้รอบตัวทั่ว ๆ ไปซึ่งแม้ว่าจะเป็นเพียงเกร็ดความรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ หากได้อ่านแล้วจะนำไปใช้ในโอกาสที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะทำให้เกิดประโยชน์ได้เช่นกัน การอ่านมากก็ย่อมทำให้รู้มาก
2. การอ่านเป็นสิ่งที่ส่งเสริมความคิดอ่านและความฉลาดรอบรู้ ในปัจจุบันเราขู่ข่าวเรื่องราว ความเคลื่อนไหว และความรู้ต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร วารสาร หนังสือ

ต่าง ๆ มากมายที่ให้ความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้และสติปัญญาด้าน
 ใจชอบอ่าน และมีนิสัยที่ดีในการอ่านแล้ว การอ่านก็เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ช่วยสร้างบุคลิกภาพ
 มีความคิดวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลเพราะมีข้อเท็จจริงที่ได้จากการอ่านมาสนับสนุนเป็นที่
 นำเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลอื่นอีกด้วย

3. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน หรือให้ความบันเทิงใจ
 แก่ผู้อ่าน การอ่านหนังสือบางประเภท เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล สารคดี นิตยสาร
 บันเทิงคดี ฯลฯ จะให้ความเพลิดเพลินหรือความสนุกสนานแก่ผู้อ่านได้ การใช้เวลาวางอ่านหนังสือ
 เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ จิตใจของมนุษย์และช่วยคลายเหงา
 ได้ดีที่สุดใน

สุจริต เพียรชอบ และสหายใจ อินทรมพรรษ์ (2538 : 98) กล่าวว่า ทักษะการอ่านเป็น
 ทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นทักษะที่ใช้ในการแสวงหาสรรพวิชาต่าง ๆ
 เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านและมีทักษะในการอ่านย่อมแสวงหา
 ความรู้และศึกษาเล่าเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการ
 การพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดี

มุกดา ลิบลับ (2542 : 121) การอ่านเป็นทักษะการรับสารจากสื่อที่เป็นลายลักษณ์
 อักษรเพื่อรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะ
 เป็นทักษะที่ใช้แสวงหาสรรพวิชาต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิต การสร้างความสำเร็จในชีวิตและ
 การพัฒนาสติปัญญาความสามารถให้เจริญก้าวหน้าในชีวิตมากขึ้น โลกปัจจุบันได้ก้าวหน้าไปอย่าง
 รวดเร็วทั้งด้านวัตถุด้านวิทยาการ การอ่านหนังสือเป็นวิธีหนึ่งที่มนุษย์ได้รับข้อมูลข่าวสาร
 ความก้าวหน้าของโลกได้เป็นอย่างดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
 มีพระบรมราโชวาทในพระราชพิธีเปิดงานหนังสือระหว่างชาติ และงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย
 ครั้งที่ 3 เกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านว่า “หนังสือเป็นเสมือนเครื่องมือรวบรวมเรื่องราว
 ความรู้ ความคิด วิชาทุกด้านทุกอย่าง ที่มนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิดค้นและพากเพียรพยายามบันทึก
 รักษาไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปทีใดความรู้ความคิดก็แพร่ไปถึงที่นั่น”

จากความสำคัญของการอ่านที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้
 และสติปัญญา เป็นทักษะที่ใช้ในการแสวงหาความรู้วิชาอื่น ๆ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านและมีทักษะใน
 การอ่านย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสามารถนำความรู้ที่ได้
 จากการอ่านไปใช้ในการพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดี และอ่านยังเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความ
 สนุกสนานเพลิดเพลินอีกด้วย

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

ในการอ่านหนังสือทุกครั้งผู้อ่านจะต้องมีจุดมุ่งหมายในการอ่านแต่ละครั้ง จุดมุ่งหมายนั้นย่อมไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้อ่านเพื่อจุดประสงค์ใด นักการศึกษาได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการอ่าน ดังนี้

สิริพร ลิ้มตระกูล (2537 : 7-8) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อรับรู้อาสา เป็นกรอ่านเพื่อศึกษาความเป็นไปของโลกและพัฒนาความรู้ของตนเอง การอ่านเพื่อจุดประสงค์นี้ต้องอ่านทุกวันเพื่อสะสมข้อมูลไว้
2. อ่านเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการ เป็นการอ่านเพื่อหาคำตอบของคำถามหรือปัญหาต่าง ๆ หรือเป็นการอ่านเพื่อค้นหาข้อมูลในการทำรายงานหรือการทำวิจัย อาจจะเป็นการอ่านบทความหรือหนังสือประเภทให้คำแนะนำต่าง ๆ
3. อ่านเพื่อต้องการฟังความคิดเห็น ผู้อ่านต้องเลือกอ่านบทความที่แสดงความคิดเห็นด้านต่าง ๆ เช่นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน หรือปัญหาด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ฯ ล ฯ ซึ่งผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างไตร่ตรอง และมีผลต่อการตัดสินใจหรือสนับสนุน
4. อ่านเพื่อวิจารณ์ ผู้อ่านต้องรู้จักใช้ความคิดของคนวิจารณ์สิ่งที่อ่าน ซึ่งเป็นการฝึกฝนให้เป็นคนช่างคิดอันจะทำให้เกิดปัญญา ตามปกติมนุษย์เราเมื่อพบเห็นสิ่งใดย่อมจะเกิดความคิดรู้สึกชอบหรือไม่ชอบเป็นธรรมดา แต่เมื่อผู้อ่านจะอ่านเพื่อวิจารณ์แล้ว ก็ควรพิจารณาหยาบคายข้อดีข้อเสียของสิ่งที่ต้องการวิจารณ์อย่างมีเหตุผล ไม่ใช่อ่านหรือวิจารณ์อย่างมีอคติหรือใช้อารมณ์ต้องอ่านและทำความเข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วนด้วยความบริสุทธิ์ใจ
5. อ่านเพื่อความบันเทิง การอ่านแบบนี้ผู้อ่านสามารถอ่านอย่างสบายได้ อาจจะอ่านอย่างคร่าว ๆ หรืออ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้วแต่ความต้องการ การอ่านเพื่อความบันเทิงนี้จะเป็นการอ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดี นวนิยาย เรื่องสั้น เป็นต้น
6. อ่านเพื่อฝึกทักษะการอ่านออกเสียง เป็นการฝึกฝนตนเองในการอ่านออกเสียงของตนให้ถูกต้องชัดเจน หรือเพื่อให้ผู้อื่นฟังแล้วเกิดความรู้ความเข้าใจ หรือซาบซึ้งในอารมณ์สรวีวรรณ สุภาภินันท์ (2542 : 22-26) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่าน ดังนี้
  1. อ่านเพื่ออยากรู้อยากเห็น และรู้อาสาข้อมูลต่าง ๆ
  2. อ่านเพื่อแก้ปัญหา
  3. อ่านเพื่อความรู้และเพื่อการศึกษา
  4. อ่านเพื่อค้นคว้าและวิจัย
  5. อ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ

6. อ่านเพื่อรักษาสุขภาพ
7. อ่านเพื่อปรับปรุงงานอาชีพ
8. อ่านเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน
9. อ่านเพื่อแก้เหงา หรืออ่านเพื่อฆ่าเวลา
10. อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน
11. อ่านเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ
12. อ่านเพื่อช่วยในการตัดสินใจ

มิลเลอร์ (Miller. 1972 : 15) ได้ให้จุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. อ่านเพื่อจับใจความอย่างคร่าว ๆ
  2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
  3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียด และจับใจความสำคัญทั่วไป
  4. อ่านเพื่อเข้าใจอย่างถ่องแท้
  5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามข้อความที่อ่าน
  6. อ่านเพื่อการวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดในเรื่องที่อ่านหลักการและทฤษฎีการอ่าน
- แฮร์ริส และสมิท (Harris & Smith 1976 : 12) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้

3 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน
2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายของการอ่าน คือ การอ่านเพื่อรับรู้ข่าวสาร อ่านเพื่อหาความรู้ ค้นคว้าวิจัย หาคำตอบ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

องค์ประกอบของการอ่าน

การอ่านจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีองค์ประกอบครบ จึงมีนักการศึกษากล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านไว้ดังนี้

สไนท์ ดั้งทวี (2529 : 258) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ส่วนคือ

1. ผู้อ่าน การอ่านจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีผู้อ่าน
2. ตัวอักษร ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรแล้วอ่านได้ แต่ไม่เข้าใจความหมายของตัวอักษร

ก็จะไม่ถือว่าเป็นการอ่าน

3. ความหมาย ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรชัดเจนสามารถเข้าใจความหมายของตัวอักษรก็ถือว่าเป็นการอ่าน แต่ยังไม่สมบูรณ์ เพราะมีทักษะเพียงทักษะด้านความเข้าใจศัพท์เท่านั้น

4. เลือกความหมาย ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษร เข้าใจความหมายของตัวอักษรและสามารถเลือกความหมายที่ดีที่สุด ในหลาย ๆ ความหมายของคำที่ห้อมล้อมด้วยบริบท (Context) ได้อย่างถูกต้อง โดยอาศัยการพิจารณาด้วยเหตุผลเช่นนี้ จะถือว่าเป็นการอ่านที่สมบูรณ์เพราะมีทักษะด้านความเข้าใจเนื้อเรื่อง และความคิดเชิงวิจารณ์เพิ่มขึ้น

5. การนำไปใช้ การอ่านจะมีความสมบูรณ์ที่สุดได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านมีกระบวนการที่ต่อเนื่อง คือผู้อ่านมองเห็นตัวอักษร เข้าใจความหมายของตัวอักษร สามารถเลือกหาความหมายที่ดีที่สุดหรือถูกต้องที่สุด และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้อ่านจนกระทั่งเกิดประโยชน์แก่ตนเอง ต่อสังคมต่อไป การอ่านเช่นนี้ถือว่าเป็นการอ่านที่สมบูรณ์ที่สุด หรืออาจเรียกว่า “อ่านเป็น”

การอ่านโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 122 – 123) ได้สรุปองค์ประกอบของการอ่านของเด็กไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย
  - 1.1 สายตา
  - 1.2 ปาก
  - 1.3 หู
2. องค์ประกอบด้านจิตใจ
  - 2.1 ความต้องการ
  - 2.2 ความสนใจ
  - 2.3 ความศรัทธา
3. องค์ประกอบด้านสติปัญญา
  - 3.1 ความสามารถในการรับรู้
  - 3.2 ความสามารถในการนำประสบการณ์เดิมไปใช้
  - 3.3 ความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง
  - 3.4 ความสามารถในการเรียน

จากองค์ประกอบของการอ่านที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ มีองค์ประกอบสำคัญ คือ ผู้อ่าน ตัวอักษร ความหมาย และการนำไปใช้ การอ่านจะมีความสมบูรณ์ที่สุดเมื่อมีกระบวนการอ่านที่ต่อเนื่องและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้อ่านจนกระทั่งเกิดประโยชน์แก่ตนเอง ต่อสังคม

ข้อบกพร่องของการอ่านและแนวทางแก้ไข

การอ่านหนังสือมีส่วนช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ได้อย่างมาก ผู้ใดมีความสามารถพิเศษในการอ่าน มักจะได้รับความเจริญก้าวหน้ารวดเร็วกว่าผู้ที่ไม่มีความสามารถพิเศษในการอ่าน แต่ในการอ่านที่ดีนั้น ผู้อ่านจะต้องรู้จักหลักการของการอ่าน และจะต้องฝึกฝนอยู่เสมอซึ่งโดยทั่วไปแล้วก็มักจะพบปัญหาและข้อบกพร่องในการอ่านอยู่เสมอ ซึ่งปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขได้และจะได้ผลเร็วขึ้นถ้าได้ฝึกหัดปฏิบัติตามแนวทางที่ตั้งอยู่บนรากฐานและหลักการที่ถูกต้อง ได้มีผู้เสนอหลักการ ดังนี้

ครั้งนี้ ศรีไพรวรรณ (2528 : 12-17) ได้รวบรวมปัญหาการอ่านของเด็กไทย พอสรุปได้ดังนี้

1. อ่านไม่ได้ มักเป็นปัญหากับเด็กที่เริ่มเรียน เพราะยังไม่เข้าใจลักษณะอะไรไม่ได้
2. อ่านผิด หรืออ่านออกเสียงคำไม่ถูกต้อง เช่น ผลิด มักอ่านเป็น ผลิด แทนที่จะเป็น

ผะ - หลิด

3. ออกเสียงผิด เช่น อ่านออกเสียงตามภาษาถิ่นอ่านคำควบกล้ำผิด
4. อ่านช้า
5. จับใจความของเรื่องไม่ได้
6. อ่านย้อนหน้าย้อนหลัง ทำให้เสียเวลาและเสียความ
7. อ่านกลับ เช่น บอก เป็น กอบ
8. อ่านข้าม

ครั้งนี้ ดั่งทวี (2536 : 171 - 179) ได้สรุปถึงข้อบกพร่องของการอ่านและแนวทางแก้ไขดังนี้

1. อ่านช้า การอ่านหนังสือช้า นั้น มีวิธีการฝึกให้อ่านได้เร็ว ดังนี้
  - 1.1 ก่อนอื่นต้องทำให้มีสมาธิ แล้วตั้งใจให้จดจ่ออยู่ที่ข้อความที่จะอ่าน
  - 1.2 พยายามฝึกหัดขจัดนิสัยการอ่านช้า
  - 1.3 ฝึกหัดสังเกตว่าข้อความส่วนใดไม่สำคัญก็ควรข้ามไป
  - 1.4 ขณะที่อ่านให้พยายามใช้สายตาเคลื่อนไหวไปมาระหว่างบรรทัดต่อบรรทัด
  - 1.5 จับเวลาขณะที่อ่านข้อความหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วฝึกให้ใช้เวลาให้น้อยลง

ตามลำดับ

- 1.6 เมื่ออ่านในใจจงจดการใช้ปากและลำคอเพื่อช่วยในการออกเสียง และจงงดการใช้นิ้วชี้ที่บรรทัด ควรใช้สายตาและสมองเท่านั้น

1.7 อย่ากังวลเรื่องศัพท์มากเกินไป ควรอ่านด้วยการพยายามทำความเข้าใจไปเรื่อย ๆ เพราะบางครั้งครึ่งส่วนขยายอื่น ๆ จะช่วยอธิบายคำศัพท์นั้นอยู่แล้ว การค้นหาความหมายของศัพท์ควรทำหลังจากที่อ่านข้อความหรือเรื่องนั้น ๆ จบแล้ว ไม่ควรอ่านด้วยวิธีค้นหาศัพท์ไปพร้อม ๆ กันกับการอ่านเพราะจะทำให้อ่านช้าและเสียเวลามาก

1.8 ฝึกอ่านให้เป็นกลุ่มคำ ให้เป็นวลีหรือเป็นประโยคมีความจริงอยู่ประการหนึ่งว่าผู้อ่านหนังสือซ้ำมักจะมีนิสัยการอ่านหนังสือเป็นคำ ๆ ไม่ติดต่อกัน อย่างนี้ทำให้เสียเวลาอ่านมากโดยใช่เหตุ

1.9 พยายามฝึกการจับสายตา ผู้อ่านควรจับสายตาให้ตกอยู่ในบริเวณกึ่งกลางของวลีหรือของประโยค พยายามบังคับสายตาให้สามารถมองเห็นถ้อยคำทั้งหน้าและหลังที่อยู่ในวลีหรือประโยคนั้น ๆ ไปพร้อม ๆ กันด้วย

2. อ่านข้ามบรรทัด

การอ่านข้ามบรรทัดถือว่าเป็นความบกพร่องอย่างมาก เพราะนอกจากจะอ่านข้อความไม่ได้ต่อเนื่องกันแล้ว ยังต้องเสียเวลาในการอ่านอย่างไร้ประโยชน์ คนที่ฝึกอ่านอยู่เสมอจะช่วยลดปัญหาในการอ่านข้ามบรรทัดลงไปได้มาก วิธีฝึกเพื่อไม่ให้ข้ามบรรทัดทำได้ดังนี้ หากกระดาษสีดำวางทับข้อความที่อยู่บรรทัดถัดลงไป เมื่ออ่านจบบรรทัดหนึ่ง ก็เลื่อนกระดาษต่ำลงไปอีกบรรทัดหนึ่ง พยายามอ่านให้เร็วขึ้น การเลื่อนกระดาษสีดำก็จะเร็วขึ้น พยายามฝึกเช่นนี้ หลาย ๆ ครั้งจนกว่ากล้ามเนื้อสายตาจะคุ้นเคย เมื่อสายตาคุ้นเคยดีแล้วจึงเลิกใช้กระดาษสีดำปิดตัวอักษรนั้นได้

3. อ่านไม่เว้นวรรค

การอ่านไม่เว้นวรรค ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการอ่านออกเสียง หรืออ่านในใจก็ตามย่อมเกิดผลเสียแก่ผู้ฟังและผู้อ่านด้วยกันทั้งนั้น เพราะการอ่านไม่รู้จักเว้นวรรคย่อมทำการสื่อความหมายผิดไปจากเจตนาของผู้เขียน ยิ่งไปกว่านั้นอาจทำให้เข้าใจไปเป็นอย่างอื่นซึ่งเป็นผลร้ายต่อการสื่อสารได้ การอ่านเว้นวรรคควรปฏิบัติ ดังนี้

3.1 ไม่ควรเว้นวรรคระหว่างประธานกับกริยา

3.2 ไม่ควรแยกระหว่างคำที่ต่อด้วยคำว่า “ และ ” แต่ถ้า “ และ ” ค่อประโยคก็แยกวรรคได้

3.3 ควรแยกวรรคเล็กระหว่างอนุประโยค

3.4 แยกวรรคใหญ่เมื่อจบประโยค

4. อ่านไม่เข้าใจ

ปัญหาเรื่องอ่านแล้วไม่เข้าใจนั้น เป็นเรื่องสำคัญในกรณีที่ต้องอ่านหนังสือประเภท สารคดีและตำราเรียน เพราะสิ่งที่พิมพ์ดังกล่าวนี้เป็นเรื่องของความรู้และข้อเท็จจริง ถ้าอ่านแล้ว ไม่รู้เรื่องก็จะไม่เกิดความคิดความเข้าใจอันใด นับว่าเป็นการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ โดยที่ ความเข้าใจในการอ่านจะเกิดขึ้นได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้พื้นฐานทางการอ่าน การฟัง บางประการ คือ

- 4.1 การเป็นผู้มีสมาธิในการอ่าน
- 4.2 การอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย
- 4.3 ความรู้เรื่องถ้อยคำสำนวนที่อ่าน

ความรู้พื้นฐานสามประการนี้เป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาเมื่อมีปัญหาการอ่านแล้ว ไม่เข้าใจ นอกจากข้อเสนอนี้จะดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในกรณี ที่อ่านแล้วไม่เข้าใจอีก

1. คิดก่อนอ่าน
2. ตรวจสอบเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ ก่อนอ่านทั้งเล่มหรือทั้งเรื่อง
3. ให้สำรวจดูว่าตนเองมีความรู้อะไรบ้างก่อนที่จะอ่านสิ่งพิมพ์ หรือบทความนั้น
4. อยากรจะทราบอะไรบ้างจากสิ่งพิมพ์ที่อ่าน
5. ให้คิดว่าเรารู้จักผู้แต่งหนังสือเล่มนั้นไหม เขามีชื่อเสียงทางใดหรือไม่ การปฏิบัติตาม

ข้อ 1 – 2 แล้วติดตามด้วยข้อ 3 และลองถามตัวเองตามข้อ 4 – 5 นั้นเป็นวิธีการเตรียมตัวก่อนที่จะ เริ่มอ่าน และเป็นการวางเป้าหมายในการอ่านด้วย

สรุปได้ว่า ปัญหาและข้อบกพร่องในการอ่านของเด็ก ต้องมีการแก้ไข โดยครูต้องให้ ความสำคัญ ต้องรู้ว่าเด็กมีความบกพร่องด้านใดบ้าง เพื่อหาวิธีแก้ปัญหาอย่างตรงจุด และฝึกให้ นักเรียนอ่านได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะเรื่องการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษา

1. ควรแก้ไขข้อบกพร่องเฉพาะผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องการใช้ภาษาอย่างใดอย่างหนึ่ง เท่านั้น ไม่ควรใช้วิธีการเดียวกันแก่ผู้เรียนทุกคน
2. การแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้เรียนที่มีปัญหาตามที่เสนอแนะมานี้ ขอให้กระทำ ต่อเนื่องกันจนกว่าข้อบกพร่องนั้นจะหมดไป
3. ควรจัดหาเวลาพิเศษนอกจากเวลาเรียนเพื่อใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ ไม่ควร ใช้เวลาเรียนของผู้เรียนทั้งชั้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้เรียนบางคน

4. ให้ผู้สอนควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยา เช่น ควรจะได้ชี้แจงนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการใช้ภาษาเข้าใจว่าเป็นเรื่องปรกติธรรมดา อย่าให้รู้สึกว่าย่อบกพร่องของผู้เรียนเป็นปกติเพราะเป็นเรื่องที่แก้ไขได้

จากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่าน ดังกล่าวจะเห็นว่ามึวิธีการที่ครูผู้สอนสามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับเด็กหลายวิธี ที่สำคัญครูจะต้องให้ทั้งโอกาสและเวลาแก่เด็ก รวมทั้งต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาและความแตกต่างระหว่างบุคคลในการรับรู้ ก็จะช่วยแก้ปัญหาการอ่านให้ดีขึ้นได้

การเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาฝึกนานกว่าทักษะอื่น ๆ เริ่มตั้งแต่ฝึกเขียนให้ถูกแบบ การเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง ถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นเป็นตัวหนังสือให้ผู้อ่านเข้าใจ

ความหมายของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำ นับเป็นทักษะการเขียนที่สำคัญมา ครูผู้สอนควรฝึกฝนให้นักเรียนเขียนและอ่านสะกดคำให้ถูกต้อง เพราะถ้านักเรียนสามารถสะกดคำและอ่านออกเขียนได้ถูกต้องก็จะทำให้นักเรียนเรียนวิชาอื่นได้ดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์ทั้งในและต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

ประพนธ์ เรืองณรงค์ และคณะ (2545 : 192) กล่าวว่า การสะกดคำเป็นการออกเสียงตามพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ประสมเป็นคำ ในการเขียนต้องเขียนตามการสะกดคำโดยเน้นการเขียนที่ถูกต้องตามพจนานุกรม

มนัสวาท ไชยคารา (2546 : 28) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำ คือ การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของพวกเราเป็นตัวหนังสือ เพื่อเป็นการสื่อความหมายให้บุคคลอื่นได้เข้าใจความรู้สึกของตนเอง และการเขียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ด้วย

ณัฐกานต์ ซาติเพชร (2549 : 25 – 26) กล่าวไว้ว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง ความสามารถในการเขียนสะกดคำ โดยเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกดการันต์ได้ถูกต้องตามหลักภาษา และเป็นคำที่ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 และสื่อความหมายได้ถูกต้อง

ทองพูน ศิริมนตรี (2549 : 24) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง การเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกดและตัวการันต์ได้อย่างถูกต้องและมีความหมายตรงตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 และสามารถนำคำที่เขียนได้ไปใช้ประโยชน์ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

รัชการดา เหลาแก้ว (2550 :19) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำคือการเขียนคำที่มีการเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ ได้ถูกต้องตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 และสามารถนำคำที่เขียนไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฮันนา (Hanna. 1975 : 15 ; อ้างถึงใน พนมวัน วรรณย์. 2541 : 25) ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำว่า “ การสะกดคำ คือ การถ่ายทอดภาษาเมื่อใดก็ตามที่ต้องการถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกเป็นภาษาเขียนจะต้องเกี่ยวข้องกับการสะกดคำ โดยเขียนเป็นตัวอักษรลงบนวัสดุให้ผู้อื่นมองเห็นและเข้าใจได้”

จากความหมายของการเขียนสะกดที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำหมายถึง การเขียนสะกดโดยเรียงลำดับอักษร สระ และวรรณยุกต์ ประสมเป็นคำ โดยเน้นการเขียนที่ถูกต้องตามพจนานุกรม นำคำที่เขียนไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำได้ถูกต้องทำให้สามารถสื่อความหมายได้ตรงกัน เป็นการช่วยกันรักษาภาษาอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และเป็นประโยชน์ต่อการติดต่อสื่อสาร จึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ ดังนี้

สุทริวงค์ พงศ์ไพบูลย์ (2540 : 166) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียน สรุปได้ว่าการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการเขียนหนังสือผิดเป็นการบ่งบอกว่าผู้เขียนไม่สนใจในการใช้ภาษา

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 156) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ว่าการเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนอย่างหนึ่ง เพราะเด็กต้องรู้จักการสะกดคำได้ถูกต้องก่อนจึงสามารถเขียนเป็นประโยคเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนสะกดคำไม่ได้เด็กจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องจากผู้อื่นและแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองไม่ได้ กล่าวคือ สื่อสารกันไม่ได้นั่นเอง ดังนั้นการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องนับเป็นสิ่งสำคัญมากในการเขียน เด็กควรเขียนสะกดคำให้ถูกต้องตั้งแต่เริ่มเขียนคำ เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักคำต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันและช่วยให้ใช้คำต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ว่าการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องจะช่วยให้การสื่อความหมายมีประสิทธิภาพ ด้านนักเรียนเขียนสะกดคำผิดจะทำให้การสื่อความหมายผิดไปด้วย และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่เป็นไปตามที่ประสงค์

ทองพูน ศิริมนตรี (2549 : 25) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำมีความสำคัญที่สุดในการสื่อความหมายด้วยวิธีเขียนและเพิ่มพูนทักษะในการเขียน การเขียนผิดจะเหมือนกับการพูดผิด ความหมายของคำก็จะเปลี่ยนไปและประสิทธิภาพของการเขียนจะลดลง ในทางตรงกันข้าม การเขียนสะกดคำถูกต้องจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความที่เขียน ได้ถูกต้องและจะทำให้ผู้เขียนมั่นใจในการเขียนของตนมากยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันประสิทธิภาพของการเขียนก็เพิ่มมากขึ้นด้วย

สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะนอกจากจะช่วยสื่อความหมายและลดความถูกต้องของหลักภาษาแล้ว ยังทำให้เกิดความงดงามทางภาษา นอกจากนี้การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องยังเป็นพื้นฐานของการเขียนในการเรียนวิชาอื่น ๆ อีกด้วย

สาเหตุของการเขียนสะกดคำผิด

สาเหตุและผลเสียของการเขียนสะกดคำผิด มีหลายประการ ขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ในการใช้ภาษาไทยของแต่ละคนซึ่งบุคคลต่าง ๆ ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่เขียนสะกดคำผิดพบว่า เกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

พงษ์จันทร์ ปิ่นสุวรรณ (2538 : 1) ได้ศึกษาการเขียนสะกดคำในภาษาไทย พบว่ามีสาเหตุมาจากความยุ่งยากหลายประการ คือ

1. ธรรมชาติของภาษา ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ คือ มีพยัญชนะ 44 ตัว แต่มีเสียงเพียง 21 เสียง จึงทำให้มีเสียงเป็นอักษรได้หลายตัว หรือตัวอักษรตัวเดียวสามารถแทนได้หลายเสียง
2. ความไม่แน่นอนเกี่ยวกับการถ่ายถอดเสียงลงเป็นตัวอักษร เพราะภาษาไทยมีวิธีเขียนได้หลายแบบสำหรับคำที่มีความหมายแตกต่างกันแต่มีเสียงเดียวกัน เช่น คำ ข้ำ ฆ่า เป็นต้น
3. ภาษาไทยยืมคำมาจากภาษาต่างประเทศมาใช้มากและยังยืนยันเอาวิธีการเขียนแทนเสียงหรือการถ่ายถอดรูปการเขียนจากภาษาเดิมมาใช้ด้วย โดยมีแนวโน้มที่รักษาหรือถ่ายถอดรูปแบบการเขียนแบบเดิมไว้ ซึ่งมักจะไม่ตรงกับอักษรวิธีเขียนของไทยตามปกติจึงทำให้วิธีการเขียนซับซ้อนและมากแบบยิ่งขึ้น
4. ในพจนานุกรมมีคำจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีวิธีการเขียนต่างไปจากเสียงพูดซึ่งใช้ภาษาอยู่ในปัจจุบัน เช่น ประณีต อีหุลยจุยแจก ฯลฯ ทำให้เขียนคำเหล่านี้ผิดไปจากพจนานุกรมได้ง่าย และนอกจากนี้ยังปรากฏคำซึ่งไม่มีในคำปัจจุบันเลย หรือคำจำนวนมากที่ใช้หรือเป็นที่ยอมรับในปัจจุบันแต่ไม่ปรากฏในพจนานุกรมจึงไม่อาจกำหนดได้แน่นอนว่าวิธีการเขียนสะกดคำที่ถูกต้องนั้นอย่างไร

สุปราณี ดาราฉาย (2539 : 91-92) ได้ศึกษาการเขียนสะกดคำของนักเรียน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา พบว่าสาเหตุการสะกดคำผิด มีดังนี้

1. ออกเสียงผิด เช่น

คำ	ออกเสียง	เขียน
สวรรคต	สะ - หวัน - นะ - คค	สวรรคต
ประณีต	ปรา - นีด	ประณีต
ขรุขระ	ขุ - ขระ	ขรุขระ

2. มีแนวเทียบผิด เช่น

คำ	เทียบกับคำ	เขียน
อนุญาต	ญาติพี่น้อง	อนุญาต
เนรมิต	มิตรสหาย	เนรมิตร
บิณฑบาต	ตักบาตร	บิณฑบาตร
สวคมนตรี	เวทมนตร์	สวคมนตรี

3. เห็นคำสะกดคำผิดเสมอจนเข้าใจว่าเป็นคำที่สะกดถูก เช่น

ปรากฏ	เขียนเป็น	ปรากฏ
พิศวาส	เขียนเป็น	พิศวาส
อุปไมย	เขียนเป็น	อุปมาย

4. ไม่สนใจเขียนให้ถูกต้อง เช่น

จักพรรดิ	เขียนเป็น	จักพรรตี
ปราศรัย	เขียนเป็น	ปราศัย
อธยาศัย	เขียนเป็น	อธยาศัย

วรรณิ โสภประยูร (2542 : 157) ได้ศึกษาคำยาก ซึ่งเป็นคำที่นักเรียนส่วนมากเขียนผิดนั้นพอสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนเห็นแบบอย่างคำที่เขียนผิดแล้วจำมาใช้
2. นักเรียนไม่มีพื้นฐานทักษะทางภาษา เช่น ไม่รู้จักการใช้คำที่ประวิสรรชนีย์ หลักการใช้คำที่มี ศ ษ หลักการใช้ตัวกรันต์ หลักการผันวรรณยุกต์ หลักการใช้มาตราตัวสะกดแม่ต่าง ๆ
3. นักเรียนไม่ทราบความหมายของคำ เพราะคำไทยมีคำพ้องรูป พ้องเสียงทำให้เข้าใจความหมายสับสน เช่น กัณฑ์ - กรรม ขันจ์ - ขรต พรณ - พันธ
4. นักเรียนฟังไม่ชัด เพราะคำไทยมีคำควบกล้ำ เช่น โครง โคลง ขรีบ ขลิบ ครอง คลอง กรอง กลอง

5. นักเรียนไม่สามารถถ่ายทอดคำตามเสียงคำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเขียนแตกต่างจากเสียงได้ เช่น ซอส์ ค็อกเตอร์ แท็กซี่

6. นักเรียนใช้คำที่มีตัว ร ฎ ไม่ถูกต้อง เช่น รว-ลาว รวด-ลาด รัก-ลัก จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำผิด เกิดจากนักเรียนขาดพื้นฐานทางด้านภาษา ขาดความเอาใจใส่ในการเขียนให้ถูกต้อง เห็นแบบอย่างคำที่เขียนผิดแล้วจำมาใช้ ขาดการฝึกฝนต่อเนื่องขาดความแม่นยำในหลักเกณฑ์ทางภาษา ออกเสียงบกพร่องจนกลายเป็นความเคยชิน และไม่เห็นความสำคัญของการเขียน

ผลเสียของการเขียนสะกดคำผิด

ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2537 : 1) ได้กล่าวถึงผลเสียอันเกิดจากการใช้ภาษาไม่ถูกต้อง สรุปได้ว่า คำที่เขียนผิดอาจทำให้ความหมายในการสื่อสารผิดไป เสียความไปหรือน้อยก็แสดงถึงความอ่อนด้อยสติปัญญาของผู้ใช้ภาษา

ไกรวุฒิ จันทร์รัตน์ (2539 : 53 - 54) ให้ความเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการเขียนสะกดคำไม่ถูกต้องว่าเป็นการทำให้ภาษาไทยบกพร่อง ซึ่งเป็นผลให้ภาษาวิบัติและทำให้ขาดเอกลักษณ์ทางภาษาของชาติ นอกจากนี้การเขียนผิดยังมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาด้านอื่น ๆ ภาษาเสื่อมลงเพราะการเขียนมากกว่าการพูดและมีหลักฐานปรากฏอยู่ด้วย

ผลเสียของการเขียนสะกดคำผิดที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำผิด ทำให้การสื่อสารผิดไป เป็นผลให้ภาษาวิบัติ ทำให้ขาดเอกลักษณ์ทางภาษาของชาติและยังแสดงถึงความอ่อนด้อยสติปัญญาของผู้ใช้ภาษา

กลวิธีการสอนเขียนสะกดคำ

การสอนทักษะการเขียนสะกดคำหรือการเขียนคำ จะต้องมุ่งให้นักเรียนเขียนคำได้ถูกต้องรู้จักคำ รู้ความหมายของคำ และสามารถใช้คำในการเขียนได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียน นักการศึกษาได้เสนอวิธีการสอนและกิจกรรมการสอนเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

สมิท สัตโยภาส (2538 : 173 - 175) ให้ข้อเสนอแนะในการสอนเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

1. ทำบัญชีคำยากให้นักเรียนไปศึกษาแล้วนำคำเหล่านั้นมาให้ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด
2. ให้นักเรียนไปค้นคำที่มีความหมายเหมือนกันในพจนานุกรม
3. ให้นักเรียนหาคำที่มีเสียงเหมือนกันพร้อมกับบอกความหมาย
4. แข่งขันหาคำพวกเดียวกัน เช่น พระเอก นางเอกในวรรณคดี
5. เขียนไทยด้วยเกมบอกรู้ให้ทาย โดยความหมายของคำให้นักเรียนทาย พร้อมทั้ง

เขียนคำทายลงสมุด

6. นำคำที่ต้องการฝึกมาแต่งเป็นเรื่อง
 7. ทำบัญชีคำที่มีทั้งสะกดผิดปะปนกันให้นักเรียนทำเครื่องหมายถูกผิดหน้าคำนั้น
 สุปรางค์ คาราราย (2539 : 92 – 97) ได้เสนอข้อสังเกตในการจัดกิจกรรมการสอนเขียน
 สะกดคำให้ถูกต้อง ดังนี้

1. ต้องชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเขียนสะกดคำที่ถูกต้อง
2. อธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงความแตกต่างของการสะกดคำทั่วไปกับชื่อเฉพาะ
3. ถ้านักเรียนจดบันทึกเองขณะสอนภาษาไทย ครูควรเขียนคำที่นักเรียน มักสะกดผิดให้บนกระดานคำ
4. การสอนเรื่องตัวสะกดต้องสอนความหมายของคำด้วย เพื่อช่วยให้นักเรียนจำได้
 ดีขึ้น เช่น เบลูจเพส แปลว่า ยี่สิบห้า (เบลูจ แปลว่า ห้า เพส แปลว่า ยี่สิบ)
5. สอนเรื่องตัวสะกดให้สัมพันธ์กับการฟัง เช่น เมื่ออ่านหรือเล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง
 ถ้ามีคำยากหรือคำที่นักเรียนมักสะกดคำผิด ควรติดบัตรคำหรือเขียนให้นักเรียนดูบนกระดานคำ
 พร้อมทั้งบอกความหมาย
6. ติดบัตรคำที่สอนเรื่องตัวสะกดไว้ในห้อง หรือบริเวณที่นักเรียนเห็นเสมอ
7. ให้รวบรวมคำผิดจากหนังสือพิมพ์ ประกาศโฆษณา ชื่อร้านค้า ฯลฯ
8. ฝึกออกเสียงคำให้ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อเขียนสะกดถูกต้อง
9. สอนเรื่องตัวสะกดให้สัมพันธ์กันกับเรื่องที่เรียน เช่น เรียนวรรณคดีเรื่อง
 รามเกียรติ์ ก็ให้เขียนชื่อตัวละคร หรือคำศัพท์ในเรื่องให้ถูกต้อง
10. สอนเรื่องตัวสะกดโดยบอกที่มาของคำจะช่วยให้จำง่ายขึ้น เช่น คำนวน แผลงมา
 จากการคูณ ฉะนั้นคำนวนจึงมี ฉ สะกด เหมือนคำว่า คูณ อชฌาศัย เป็นคำภาษาบาลี จึงมี ช
 เป็นตัวสะกด ฉ เป็นตัวตาม และใช้ ฑ แต่อชฌาศัย เป็นคำที่จากภาษาสันสกฤต จึงมี ฑ เป็น
 ตัวสะกด ย ซึ่งอยู่ต่างวรรคเป็นตัวตาม และใช้ ศ
11. รวบรวมคำที่มีกสะกดผิดแต่งเป็นคำประพันธ์
12. สอนคำที่สะกดเหมือนกันเป็นกลุ่ม ๆ เช่น
 รมย์ - ภิมย์ รื่นรมย์ เริงรมย์
 รมณ์ - อารมณ์ เจตนารมณ์
13. สอนคำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่สะกดต่างกันและมีความหมายต่างกันเป็น
 กลุ่ม ๆ เช่น
 พัก - พระพักตร์ พรรคพวก ภักษาหาร ภักดี
 เกียด - เกียรติศักดิ์ เกียรติยศ ขี้เกียด รังเกียด เกียดจรั้น

14. รู้จักสังเกตการสะกดคำ และมีหลักการจำเฉพาะคำ เช่น
อินทรี (ไม่มี ย) เป็นชื่อนก ชื่อปลาน้ำเค็ม
อินทรีย์ (มี ย) แปลว่าร่างกาย จิตใจ (คำว่าร่างกาย มี ย)
15. แข่งขันเขียนคำบนกระดานดำ
16. รวบรวมคำที่มีตัวสะกดครันต์เหมือนกัน
17. รวบรวมคำที่เขียนตัวสะกดตรงตามมาตรา สอนในคราวเดียวกัน
18. รวบรวมคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ
19. รวบรวมสำนวน คำพังเพย สุภาษิต ที่มีคำที่มีกสะกดผิดอยู่เสมอ
20. แข่งขันเปิดพจนานุกรมเพื่อดูตัวสะกด
21. สอนให้สัมพันธ์กันกับหลักภาษา
22. ทำแบบฝึกหัดทบทวน ตรวจสอบผลงาน เมื่อพบคำผิดให้ทำเครื่องหมายพร้อมทั้ง

เขียนตัวสะกดที่ถูกต้อง

กรมวิชาการ (2540: 31) ได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องการเขียนสะกด ไว้ดังนี้

1. เลือกคำจากประมวลคำในหนังสือประกอบการเรียนมาเป็นหลักในการฝึก
  2. เลือกคำที่นักเรียนพบและใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึก ฟัง พูด อ่าน และเขียนไป
- พร้อม
3. เลือกฝึกคำที่มีในประมวลคำอ่านในหนังสืออ่านประกอบ เขียนคำง่าย ๆ ที่สะกดในมาตราแม่ ก กา มาฝึก
  4. ใช้ของจริง กริยา ท่าทาง ภาพและคำอธิบายเพื่อให้รู้ความหมาย
  5. เล่นปริศนาคำทาย
  6. เรียนรู้คำใหม่ โดยใช้คำเก่าเป็นพื้นฐาน
  7. ฝึกต่อคำ เดิมคำ เพื่อให้ได้คำใหม่
  8. ให้ ฟัง พูด อ่าน เขียน ด้วยการฝึกตนเอง
  9. ให้ค้นหาคำเพิ่มเติมจากคำที่กำหนดให้ด้วยตนเอง
  10. หากคำตอบด้วยตนเอง เมื่อปฏิบัติครบขั้นตอน โดยอาจใช้ การบอก การเขียน การแสดงกริยาท่าทาง การตั้งคำถามกิจกรรมเน้นรูปแบบง่าย ๆ ไปหายาก โดยเร้าความสนใจปฏิบัติด้วยตนเอง ด้วยความสนุกสนาน และใช้วิธีหลากหลายไม่ซ้ำวิธีเดิมในรูปแบบเดียวกัน
- ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการสอนสะกดคำดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มีวิธีการสอนที่ครูสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเด็กหลายวิธี โดยครูอาจใช้เพียงวิธีการสอนวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือใช้

วิธีสอนกิจกรรมหลาย ๆ อย่างประกอบกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม จุดประสงค์ก็เพื่อให้เกิดความสนใจและสนุกสนานมีความสามารถในการเขียนสะกดคำสูงขึ้น

แบบฝึกทักษะ

การที่จะทำให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านและการเขียนที่ถูกต้องนั้น ผู้สอนต้องมีเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมทักษะดังกล่าว โดยใช้แบบฝึกทักษะ

ความหมายของแบบฝึกทักษะ

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 483) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกว่า หมายถึง แบบฝึกหัดหรือชุดการสอนที่เป็นแบบฝึกที่ใช้เป็นตัวอย่าง ปัญหาหรือคำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ

คำรถ ล้อมในเมือง (2547 : 1) กล่าวว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกทักษะ คือสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียน หลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น

สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550 : 53) กล่าวว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกหัด เป็นงานหรือกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น

สรุปได้ว่าแบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งที่เสริมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ เกิดความเข้าใจในบทเรียนยิ่งขึ้น ซึ่งการทำแบบฝึกหัดอยู่ที่บทเรียนในบางวิชาแบบฝึกหัดมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ

ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

กิติ์ วรณจิต (2534 : 105) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะภาษาไทย มีคุณค่าหรือประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในวิชาทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยให้ผลการของครู ได้มากเพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่ดีทำขึ้นอย่างมีระเบียบทั้งระบบเริ่มตั้งแต่จุดหมาย กระบวนการและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพมาก เพราะได้ผ่านการทดลองหาประสิทธิภาพมาแล้ว
2. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาได้ดียิ่งขึ้นแต่จะต้องอาศัยการส่งเสริมและการดูแลเอาใจใส่จากครูด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางด้านภาษาแตกต่างกัน การให้ทำชุดแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทยที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จทางด้านจิตใจมากขึ้น
4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน โดยการกระทำดังนี้

4.1 ฟีกทักษะทันทีหลังจากเด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ แล้ว

4.2 ฟีกทักษะหลาย ๆ ครั้ง

4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก

5. แบบฝึกใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียน หลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง

แบบฝึกที่จัดทำเป็นรูปเล่ม สามารถเก็บรักษาไว้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนตนเองต่อไป

6. การให้เด็กทำแบบฝึกช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของเด็ก

ได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้นได้ทันที่

7. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นนอกเหนือจากที่มีอยู่ในแบบเรียนจะช่วยเด็กได้อย่างเต็มที่

8. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลา

ในการที่จะเตรียมแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนที่ไม่ต้องเสียเวลาออกแบบฝึกจากตำราเรียนทำให้มีโอกาสดูฝึกฝนทักษะต่าง ๆ มากขึ้น

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538 : 53) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ไว้ดังนี้

1. เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู

2. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาได้ดียิ่งขึ้น

3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในทาง

จิตใจมากขึ้น

4. ช่วยเสริมสร้างทักษะทางภาษาให้คงทน

5. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว

6. ช่วยให้นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเอง

7. ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน

8. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนในบทเรียน

9. ช่วยให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง

10. ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการสะกดคำ

จากประโยชน์ของแบบฝึกทักษะที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นสื่อที่ช่วยแก้ปัญหาข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาดีขึ้น สามารถทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเองช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการใช้ภาษาดียิ่งขึ้น

หลักในการสร้างแบบฝึกทักษะ

โรจนา แสงระวี (2531 : 30) ได้กล่าวถึง การสร้างแบบฝึกทักษะว่าต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยดูความพร้อม ระดับสติปัญญา ความสามารถ ความเหมาะสมในการใช้สำนวนภาษา ซึ่งทำให้นักเรียนสนใจที่จะนำเอาแบบฝึกที่ครูสร้างขึ้นมาแก้ไขข้อบกพร่อง หรือส่งเสริมทักษะทางภาษาให้ดีขึ้น

จากหลักการดังกล่าว จึงพอสรุปเป็นหลักการในการสร้างแบบฝึก ได้ดังนี้

1. ต้องคำนึงถึงจิตวิทยาการเรียนรู้
2. เนื้อหาต้องไม่ยาวเกินไป
3. ควรเป็นสื่อที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
4. ควรมีหลาย ๆ รูปแบบ หลาย ๆ กิจกรรม
5. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 146- 147) กล่าวถึงขั้นตอนของการสร้างแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. สำรวจปัญหาและความต้องการ เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปแล้ว ครูผู้สอนย่อมทราบได้ว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ รวบรวมปัญหาและความต้องการในการแก้ไข ปัญหา หรือความต้องการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนในแต่ละจุดประสงค์
  2. กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบฝึกให้ชัดเจน เพื่อตอบคำถามว่าสร้างแบบฝึกเพื่ออะไร ต้องการให้นักเรียนเป็นอย่างไร
  3. วิเคราะห์คำที่เรียนในแต่ละจุดประสงค์ว่าประกอบด้วยคำและความหมายอย่างไร คำใดที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน รวบรวมคำเหล่านั้นไว้
  4. ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาการอ่านของนักเรียนแต่ละชั้นว่าเด็กแต่ละวัยมีความสนใจเรื่องอะไร
  5. กำหนดกรอบการสร้างแบบฝึกว่า ควรประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง แต่ละเรื่องควรมีลักษณะอย่างไร
  6. ลงมือสร้างแบบฝึกแต่ละชุด
  7. นำแบบฝึกไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา หรือนำไปทดลองใช้กับนักเรียน 1-5 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
- หลักในการสร้างแบบฝึกทักษะนั้น สรุปได้ว่า ครูควรคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละวัย ดำเนินการตามขั้นตอน และมีการตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้

ลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 167) ได้ให้รูปแบบหรือลักษณะของแบบฝึกทักษะไว้ 3 ลักษณะคือ

1. แบบฝึกหัดเสริมที่เป็นบัตรคำสั่ง
2. แบบฝึกหัดเสริมที่เป็นใบงานหรือใบกำหนดงาน
3. แบบฝึกหัดเสริมที่เป็นชุดแบบฝึกหัดเสริม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 145) กล่าวถึงลักษณะแบบฝึกทักษะที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมา
2. เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน หรือวัย แสดงความสามารถของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม
5. มีสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้
7. มีให้เลือกตอบอย่างจำกัดและตอบอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกที่ดีต้องให้ศึกษาด้วยตนเอง แบบฝึกควรมีหลายรูปแบบ
9. ควรใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุก
10. ปลุกความสนใจ และใช้จิตวิทยา

วิมลินทร์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131-132) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดี 14 ข้อ ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งที่ให้นักเรียนเรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของนักเรียน
3. คำชี้แจงสั้น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม คือไม่นานเกินไป
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้นักเรียนแสดงความสามารถ
6. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกทั้งแบบตอบจำกัด และแบบตอบเสรี
7. มีคำสั่งหรือตัวอย่างแบบฝึกทักษะที่ไม่ยากเกินไป และไม่ยากแก่การเข้าใจ
8. ควรมีหลายรูปแบบ มีความหมายแก่นักเรียนที่ทำแบบฝึกทักษะ
9. ใช้หลักจิตวิทยา
10. ใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย

11. ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุกสนาน
12. ปลุกความสนใจหรือเร้าใจ
13. เหมาะสมกับวัยและความสามารถ
14. สามารถศึกษาด้วยตนเอง

คำรณ ล้อมในเมือง (2547 :10) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. มีจำนวนแบบในการทำหลากหลาย และมากพอในการให้เด็กทำงานเกิดทักษะการเรียนรู้
  2. ควรออกแบบได้น่าสนใจ เด็กอยากทำ เช่น มีภาพ การติดรอบให้สวยงาม
  3. สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน
  4. ควรมีลำดับการเรียนรู้ในการทำจากง่าย ๆ ไปสู่แบบที่ยากขึ้น
  5. คำนึงถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก
  6. สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเด็กที่เรียนเก่งควรมีแบบฝึกหัดให้เพียงพอ ส่วนเด็กที่เรียนไม่เก่ง ก็พอที่จะทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจพอที่จะผ่านเกณฑ์ได้
  7. แบบฝึกมีความหลากหลายกว้างกว่าข้อสอบ ข้อสอบเป็นเพียงส่วนหนึ่งของแบบฝึกหัดเท่านั้นจึงไม่ควรสร้างเพียงข้อสอบเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ควรครอบคลุมถึงลักษณะของกิจกรรมสอดคล้องกับผู้ช่วย
  8. แบบฝึกควรช่วยเสริมสร้างความคิดริเริ่มให้เด็กได้ใช้ความคิดให้มากกว่าการจดจำ
- แนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การสร้างแบบฝึกทักษะที่ดีควรคำนึงถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก จัดลำดับการเรียนรู้ในการทำจากง่าย ไปยาก มีภาพประกอบสวยงาม เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียนมีหลากหลายรูปแบบ เหมาะสมกับวัย ทำทาสความสามารถของนักเรียน สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน

ประสิทธิภาพ

การจัดทำแบบฝึกทักษะ หรือสื่อการสอน ควรมีการประเมินหาประสิทธิภาพของสื่อว่าเหมาะสมที่จะนำไปใช้ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่

ความหมายของประสิทธิภาพ

มีนักการศึกษากล่าวถึงความหมายของประสิทธิภาพไว้ดังนี้

ธนพร โมราบุตร (2547 : 42-44) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพไว้ว่า

ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นระดับที่พึงพอใจ หากมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผล

พฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่องและพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

ควงมาลา จาริขานนท์ (2551 : 8) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพไว้ว่า

ประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งประสิทธิภาพจะมาจากผลลัพธ์ของการคำนวณ (E_1) เป็นเลขตัวแรก และ (E_2) เป็นเลขตัวหลัง ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ร้อยมากเท่าไรยิ่งถือว่ามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเท่านั้น เป็นเกณฑ์พิจารณาการรับรองประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน

วิมล เหล่าเคน (2552 : 6) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง คุณภาพของสื่อการเรียนการสอนหรือนวัตกรรม ซึ่งนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลของการกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ประสิทธิภาพจะมาจากผลลัพธ์ของการคำนวณ (E_1) เป็นเลขตัวแรก และ (E_2) เป็นเลขตัวหลัง ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ร้อยมากเท่าไรยิ่งถือว่ากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การหาประสิทธิภาพ

การหาประสิทธิภาพของสื่อ เป็นการนำสื่อไปทดลองใช้ มีนักการศึกษากล่าวไว้ดังนี้ เมชีญ กิจระการ (2544 : 44-51) ได้กล่าวถึงวิธีการหาประสิทธิภาพของสื่อที่สร้างขึ้น

2 วิธี ดังนี้

1. วิธีการหาเชิงประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) ในกระบวนการนี้ เป็นการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักของความรู้ และเหตุผลในการตัดสินใจตัดสินคุณค่าของสื่อการเรียนการสอน โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่า ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความสามารถในด้านการนำไปใช้ ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะนำมาหาค่าประสิทธิภาพต่อไป

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) วิธีการนี้จะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน แผนการสอน แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียน หรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$ $E_1/E_2 = 90/90$, $E_1/E_2 = 95/95$ เป็นต้น

บุญชม ศรีสะอาด (2546 : 153-156) ได้กล่าวถึงการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน หรือวิธีสอน หรือนวัตกรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำการทดลองใช้ และหาประสิทธิภาพของสิ่งพัฒนา เพื่อจะมั่นใจในการที่จะนำไปใช้ต่อไป การหาประสิทธิภาพนิยม ใช้เกณฑ์ 80/80 ซึ่งมี วิธีการ 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 พิจารณาจากผู้เรียนจำนวนมาก (ร้อยละ 80) สามารถบรรลุผล ในระดับสูง (ร้อยละ 80) ในกรณีนี้เป็นนวัตกรรมสั้นๆ ใช้เวลาน้อย เนื้อหาที่สอนมีเรื่องเดียว เช่น การสอน 1 บท ใช้เวลาสอน 1 ชั่วโมง เป็นต้น เกณฑ์ 80/80 หมายถึง มีจำนวนผู้เรียนไม่ต่ำกว่า 80% ของผู้เรียนที่กำหนดได้ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

แนวทางที่ 2 พิจารณาผลระหว่างดำเนินการและเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ โดยเฉลี่ย อยู่ในระดับสูง (เช่น ร้อยละ 80) ในกรณีใช้การสอนหลายครั้ง มีเนื้อหาสาระมาก เช่น สอน 3 บท ขึ้นไป มีการวัดผลระหว่างเรียน (Formative) หลายครั้ง เกณฑ์ 80/80 มีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก เป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)

80 ตัวหลัง เป็นประสิทธิภาพของผล โดยรวม (E_2)

การหาประสิทธิภาพใช้สูตรดังนี้

$$\text{ประสิทธิภาพ} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนที่สอบได้ของทุกคน}}{\text{ผลรวมของคะแนนจากทุกคน}} \times 100$$

ประสิทธิภาพจึงเป็นร้อยละของค่าเฉลี่ย เมื่อเทียบกับคะแนนเต็มซึ่งต้องมีค่าสูง จึงจะชี้ถึงประสิทธิภาพได้ กรณีนี้ใช้ร้อยละ 80

80 ตัวแรก ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ เกิดจากการนำคะแนนเต็ม ที่สอบได้ระหว่างดำเนินการ (นั่นคือ ระหว่างเรียน หรือระหว่างการทดลอง) มาหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบ เป็นร้อยละ ซึ่งต้องได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของผล โดยรวม เกิดจากการนำคะแนนจากการวัด โดยรวมเมื่อสิ้นสุดการสอนหรือสิ้นสุดการทดลอง มาหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบเป็นร้อยละ ซึ่งต้องได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพสื่อหรือนวัตกรรม จำเป็นอย่างยิ่งเพราะช่วยสร้างความมั่นใจก่อนที่จะนำสื่อหรือนวัตกรรมไปใช้ต่อไป

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

บุญชม ศรีสะอาด (2546 : 156) ได้กล่าวถึงการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้มีดังนี้

1. การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ สามารถกำหนดได้หลากหลายขึ้นอยู่กับผู้วิจัย จะกำหนด ถ้าต้องการประสิทธิภาพสูง ก็กำหนดค่าไว้สูง เช่น 90/90 แต่ถ้ากำหนดเกณฑ์ไว้สูงอาจพบปัญหาว่าไม่สามารถบรรลุเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้ การจะทำให้ผู้เรียนส่วนมากทำคะแนนได้จนเต็มมีค่าเฉลี่ยจนเต็ม คือร้อยละ 90 ขึ้นไปไม่ใช่เรื่องง่าย ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องง่าย ดังนั้นจึงไม่ค่อยมีการตั้งเกณฑ์ 90/90 ในงานวิจัยบางเรื่อง ตั้งไว้ต่ำกว่า 80 ทั้งด้านกระบวนการและผลโดยรวม เช่น 70/70 ทั้งเพราะถ้าสิ่งที่ครูพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพจริงแล้วจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้บรรลุผลระดับสูงเป็นส่วนใหญ่ได้ การตั้งเกณฑ์ 50/50 หรือ 60/60 แสดงถึงว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนได้โดยเฉลี่ยครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มหรือมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อย (ร้อยละ60) ซึ่ง ไม่น่าจะเพียงพอควรพัฒนาได้มากกว่านั้น
  2. การเขียนเกณฑ์ 80/80 ไม่ได้หมายถึงอัตราส่วน หรือสัดส่วนระหว่าง 2 ส่วนนี้ โดยทั่วไปไม่ได้แปลความหมายโดยนำมาเปรียบเทียบกัน ดังนั้นครูผู้วิจัยไม่อาจเขียนในรูป 80/80 แต่เขียนในรูปอื่น เช่น 80,80 หรือแม้กระทั่งเขียนว่าใช้เกณฑ์ 80% ทั้งกระบวนการและผลโดยรวมก็ได้ การเขียน 80/80 เป็นเพียงแยกส่วนของประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งเป็นเลข 80 ตัวหน้า กับประสิทธิภาพของผลโดยรวม ซึ่งเป็น 80 ตัวหลัง
  3. ครูผู้วิจัยอาจตั้งเกณฑ์ทั้ง 2 ส่วน ไม่เท่ากันก็ได้ เช่น ตั้งเกณฑ์เป็น 70/80 ซึ่งหมายความว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการใช้ ร้อยละ70 ตัวประสิทธิภาพของผลโดยรวมใช้ ร้อยละ80 ซึ่งไม่นิยมกำหนดในลักษณะดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามไม่จำเป็นจะทำอะไรให้สอดคล้องกับความนิยม ข้อสำคัญคือ เหตุผลเบื้องหลังของการตั้งเกณฑ์ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการตั้งเกณฑ์แบบนั้นมีความเหมาะสม มีเหตุผลดีกว่า
- สรุปได้ว่า การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ ครูผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดเอง ว่ามีความเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ สามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพจริงและจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลได้

ดัชนีประสิทธิผล

ดัชนีประสิทธิผลเป็นวิธีการวิเคราะห์หาประสิทธิผลของสื่อ หรือนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด โดยนำสื่อไปทดลองใช้กับนักเรียน

ความหมายของดัชนีประสิทธิผล

เผชิญ กิจระการ (2544 : 1) กล่าวถึงความหมายของดัชนีประสิทธิผลไว้ว่า ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน โดยการเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

ดวงมาลา จาริขานนท์ (2551 : 8) ให้ความหมายว่า ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยใช้สื่อการเรียนการสอน เปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

วิมล เหล่าเคน (2552 : 6) ได้ให้ความหมายของดัชนีประสิทธิผลว่า หมายถึง คะแนนที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน ที่ได้จากผลการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ดัชนีประสิทธิผลว่า หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน โดยใช้สื่อหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน เปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

การหาค่าดัชนีประสิทธิผล

เผชิญ กิจระการ และสมนึก กัททิษณี (2545 : 30-33) ให้แนวคิดว่า หลังจากวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E_1/E_2) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของกระบวนการของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) แล้วถ้าหากผู้วิจัยต้องการพิจารณาต่อไปว่าแผนการเรียนหรือสื่อการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นยังมีคุณภาพในแง่มุมมองอื่นอีกหรือไม่ ก็สามารถพิจารณาได้โดยดูพัฒนาการของนักเรียน คือพิจารณาว่าก่อนและหลังการเรียนเรื่องใด ๆ นักเรียนได้พัฒนา หรือมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ หรือเพิ่มขึ้นเท่าไร ซึ่งอาจจะพิจารณาได้จากการคำนวณหาค่า t -test (Dependent Samples) หรือหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) มีรายละเอียดดังนี้

1. การหาการพัฒนาที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียน โดยอาศัยการหาค่า t -test (Dependent Samples) เป็นการพิจารณาว่านักเรียนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ โดยทำการทดสอบนักเรียนทุกคนก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) แล้วนำมาหาค่า t -test (Dependent Samples) หากมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ถือได้ว่านักเรียนกลุ่มที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา

พัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้

2. การหาพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียน โดยอาศัยการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) มีสูตรดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน} - \text{คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน}}$$

$$\text{หรือ } E.I. = \frac{p_2 - p_1}{\text{Total} - p_1}$$

เมื่อ p_1 แทน ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน
 p_2 แทน ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
 Total แทน ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

ตาราง 1 การหาประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนนหลังเรียน	ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน	E.I.
20 x 30	412	100	0.6240

จากตาราง 1 แสดงว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.6240 หรือคิดเป็นร้อยละ 62.40

การหาค่า E.I. เป็นการพิจารณาพัฒนาการในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่าเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ ซึ่งค่าที่แสดงคะแนนที่เพิ่มขึ้น 0.624 นั้น เรียกว่า หาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) และเพื่อให้สื่อความหมายกันง่ายขึ้น จึงแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปของร้อยละ เช่น จากค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) 0.6240 คิดเป็นร้อยละ 62.40

3. ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับค่า E.I.

E.I. เป็นเรื่องของอัตราส่วนของผลต่าง จะมีค่าสูงสุดเป็น 1.00 ส่วนค่าต่ำสุด

ไม่สามารถกำหนดได้เพราะมีค่าต่ำกว่า -1.00 ก็ได้ และถ้าเป็นค่าลบแสดงว่าคะแนนผลสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียน ซึ่งมีความหมายว่าระบบการเรียนการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ไม่มีคุณภาพ

3.1 ถ้าผลสอบก่อนเรียนของนักเรียนทุกคนได้คะแนนรวมเท่าไรก็ได้ (ยกเว้นได้คะแนนเต็มทุกคน) แต่ผลสอบหลังเรียนของนักเรียนทุกคนทำถูกหมดทุกข้อ (ได้คะแนนเต็มทุกคน) ค่าของ $E.I.$ จะเป็น 1.00

การหาค่าดัชนีประสิทธิผลหาเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียน มีความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นหรือไม่ จากเดิมเป็นการเปรียบเทียบการสอนดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุดของสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่จะไม่เหมือนกัน หากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อุบัติกับความต้องการของผู้เรียนผู้เรียนก็จะเกิดความรู้สึก ชื่นชอบ มีเจตคติที่ดี และมีความสุข

ความหมายของความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 739) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “พึง” เป็นคำช่วยกริยาอื่น หมายความว่า “ควร” เช่น พึงใจ หมายความว่าพอใจ ชอบใจ และคำว่า “พอ” หมายความว่าเท่าที่ ต้องการ ควรแก่ความต้องการ เต็มเท่าที่ต้องการ เต็มความต้องการเมื่อนำคำสองคำมาผสมกัน “พึงพอใจ” หมายถึง ชอบใจ

วิรุฬ พรรณทวี (2542 : 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับบุคคลว่าจะคาดหมายสิ่งหนึ่งกับสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจว่าจะมีมากหรือน้อย

สุลักษณ์ สุขแก้ว (2549 : 40) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า เป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ซึ่งจะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับบุคคลว่าจะคาดหมายกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากถ้าได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ หรือได้รับน้อยกว่าที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย

กุนด์ลาซ และเนลสัน (Gundlach & Nelson. 1992 : 37-50) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลจากการได้พบปะกับพฤติกรรมกรให้สิ่งต่าง ๆ เป็นระดับความพึงพอใจของบุคคลที่เกิดจากการได้รับสิ่งต่าง ๆ ว่าหลังจากได้รับสิ่งนั้นแล้วสามารถตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหา รวมทั้งลดปัญหาและทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจมากขึ้นเพียงใด

จากความหมายความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกทางบวกของมนุษย์ ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้สึกชอบใจ พอใจ สบายใจที่ได้ทำสิ่งนั้น และเกิดความสุขซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอยู่กับบุคคลว่าจะคาดหมายสิ่งหนึ่งกับสิ่งใดอย่างไร

ทฤษฎีความพึงพอใจ

มาสโลว์ (Maslow. 1970 :66-70) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ ได้เสนอทฤษฎีความต้องการตามลำดับโดยมีสาระสำคัญคือ มนุษย์จะมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด ตราบใดที่ยังมีชีวิตอยู่และความต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปสูงตามลำดับความสำคัญ โดยมนุษย์จะเกิดความต้องการในระดับต้นก่อน เมื่อความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว มนุษย์จะเกิดความต้องการในลำดับที่สูงขึ้นมา ซึ่งความต้องการของมนุษย์จะเป็นตัวผลักดันให้มนุษย์ทำสิ่งต่าง ๆ ลง ไปเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการขึ้น มาสโลว์ (Maslow) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ลำดับขั้น คือ

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ความต้องการทางเพศ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความรู้สึกที่ ต้องการความมั่นคงปลอดภัยในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึงความเจริญก้าวหน้าและความอบอุ่น
3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมและการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน
4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง หรือมีชื่อเสียง (Esteem Needs) เป็นความต้องการระดับสูง ได้แก่ ความต้องการอยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จ ความรู้ ความสามารถ ความเป็นอิสระและเสรีภาพ และการเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั้งหลาย
5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ ส่วนมากเป็นการอยากจะเป็น อยากจะได้ตามความคิดของตนเอง แต่ไม่สามารถแสวงหาได้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ สรุปได้ว่าเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ ความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ ซึ่งแต่ละบุคคลก็มีความต้องการแตกต่างกัน ครูต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ผู้เรียนพอใจในการเรียนรู้และประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้

วิธีสร้างความพึงพอใจในการเรียน

การศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ อารี พันธุ์มณี (2542 : 198) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในการเรียนรู้นั้น มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ครูควรส่งเสริมให้เด็กเกิด พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้โดยสร้างความพึงพอใจให้เกิดแก่ผู้เรียนดังนี้

1. การชมเชยและคำนิ ทั้ง 2 ประการจะมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การทดสอบบ่อยครั้ง การทดสอบเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจมากขึ้น เพราะอาจหมายถึงการเลื่อนชั้น การสำเร็จการศึกษา การทดสอบบ่อยครั้งจะกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจการเรียนอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น และเป็นความพึงพอใจของผู้เรียน
3. การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้วยการเสนอแนะ หรือกำหนดหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง
4. ใช้วิธีการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ที่เร้าความสนใจ เพราะวิธีการที่แปลกใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่ประสบมาก่อนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวและมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น
5. ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย เพื่อยั่วให้ผู้เรียนเกิดความพยายามให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบผลสำเร็จด้วยดี และเกิดความพึงพอใจกับความสำเรีงนั้น ๆ
6. ยกตัวอย่างสิ่งที่ไม่เคยพบ หรือคาดไม่ถึง การยกตัวอย่างประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนควรเป็นตัวอย่างที่ผู้เรียนคุ้นเคย เพื่อให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น
7. เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้มาก่อน การเชื่อมโยงสิ่งใหม่ให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เป็นประสบการณ์เดิม จะทำให้ใจได้ง่ายและชัดเจนขึ้น และจะทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนยิ่งขึ้น เพราะผู้เรียนคาดหวังไว้ว่าจะนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์และเป็นพื้นฐานต่อไป
8. เกมและละคร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริง เช่น การเล่นเกม และการแสดงละครนั้น จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
9. สถานการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนไม่พึงปรารถนา เช่น สภาพความจำเจในห้องเรียน หรือบรรยากาศในห้องเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ อาจเป็นสถานการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเบื่อ ไม่พอใจ ขัดแย้ง ควรหาทางลดหรือขจัดให้หมดไป เพราะเป็นสิ่งที่เป็อุปสรรคต่อการเรียนรู้

สรุปได้ว่า วิธีสร้างความพึงพอใจในการเรียน เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนควรสนใจและนำไปปฏิบัติ ซึ่งย่อมเกิดผลดีต่อผู้เรียน เพราะผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ ส่งผลให้สนใจบทเรียนเพิ่มขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นด้วย

การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เป็นทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การที่จะวัดว่าบุคคลมีความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างเครื่องมือในการวัดทัศนคตินั้นซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความพึงพอใจไว้ดังนี้

ถวิล ธาราโรจน์ (2536 : 77-86) ได้กล่าวถึงการวัดความพึงพอใจไว้ว่า ในการวัดความรู้สึก หรือการวัดทัศนคตินั้นจะวัดออกมาในลักษณะของทิศทาง (Direction) ซึ่งมีอยู่ 2 ทิศทาง คือ ทางบวกและทางลบ ทางบวก หมายถึง การประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่ดี ชอบหรือพอใจ ส่วนทางลบ จะเป็นการประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบ หรือไม่พอใจและการวัดในลักษณะปริมาณ (Magnitude) ซึ่งเป็นความเข้มข้น ความรุนแรง หรือระดับทัศนคติไปในทิศทางที่พึงประสงค์ หรือไม่พึงประสงค์นั่นเอง ซึ่งการวัดนั้นมีอยู่หลายวิธี เช่น วิธีการสังเกต วิธีการสัมภาษณ์ วิธีการใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีการสังเกต เป็นวิธีการใช้ตรวจสอบบุคคลอื่น โดยเฝ้ามองและจดบันทึกอย่างมีแบบแผน วิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่ และยังเป็นที่ยอมรับใช้อย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน แต่ที่เหมาะสมกับการศึกษาเป็นรายกรณีเท่านั้น
2. วิธีการสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยจะต้องออกไปสอบถามโดยการพูดคุยกับบุคคลนั้น ๆ โดยมีการเตรียมแผนงานล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด
3. วิธีการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) วิธีการนี้จะเป็นการใช้แบบสอบถามที่มีคำอธิบายไว้อย่างเรียบร้อย เพื่อให้ผู้ตอบทุกคนตอบมาเป็นแบบแผนเดียวกัน มักใช้ในกรณีที่ต้องการข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ๆ วิธีนี้เป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุดในการวัดทัศนคติ รูปแบบของแบบสอบถามจะใช้มาตราวัดทัศนคติ ซึ่งเป็นที่นิยมใช้ในปัจจุบันวิธีหนึ่ง คือ มาตราส่วนแบบลิเคิร์ต (Likert Scales) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วมีคำตอบที่แสดงถึงความรู้ 5 คำตอบ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

วิกเตอร์ (Victor. 1964 : 100) ได้กล่าวถึงวิธีการวัดความพึงพอใจ ไว้ว่า การวัดความพึงพอใจโดยทั่วไปจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ หรือใช้แบบสอบถาม การจะเลือกใช้วิธีใดนั้นขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่างที่จะวัด เช่น กลุ่มบุคคลที่สามารถอ่านและเข้าใจสื่อทางภาษาได้ก็จะใช้แบบสอบถามเพราะนอกจากจะประหยัดเวลาแล้วผู้ตอบยังมีอิสระที่จะตอบ ส่วนใหญ่ในกรณีที่

กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถอ่านสื่อทางภาษาได้ จำเป็นต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์ แต่ต้องแก้ปัญหาเรื่องความเป็นอิสระของผู้ตอบ ในด้านข้อคำถามนั้น บุคคลจะถูกถามถึงระดับความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในสิ่งนั้น ๆ ในแง่มุมต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ต้องการจะศึกษา

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจ เป็นการวัดทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีทั้งทางบวกและทางลบ สามารถใช้เครื่องมือวัดได้หลายแบบตามความเหมาะสมกับบุคคลหรือกรณีศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ ได้มีผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยในประเทศ พบว่ามีงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มิตรถาวร คำภุษา (2545 : 68) ได้สร้างแบบฝึกเสริมทักษะเรื่องการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านคำภู สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบึงกาฬ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย - นักเรียนจำนวน 18 คน ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะภาษาไทยการเขียนสะกดคำที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.80/81.86 แสดงว่า แบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพสูงตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ สามารถแก้ปัญหานักเรียนด้านการเขียนสะกดคำได้

ประวีณา เอ็นดู (2547 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ โดยผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การฝึกทักษะมีประสิทธิภาพ 86.11/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 โดยสรุปผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีคิด และทราบแนวทางการประสมพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เป็นคำได้ถูกต้องตรงตามความต้องการ อันเป็นผลสัมฤทธิ์ของวิธีการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดตามเจตนารมณ์การสอนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ปิยาภรณ์ ศรีอัยระยา (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำยากวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.70 / 84.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมี

ค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.7104 ซึ่งหมายความว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 71.04 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ณัฐกานต์ ชาติเพชร (2549 : 59) ได้ทำวิจัย เรื่องการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยากมีประสิทธิภาพ 86.46/84.46 แสดงว่าแบบฝึกเสริมทักษะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยากหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้

รัชการดา เหลาแก้ว (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.34/ 84.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ การเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ แบบฝึกทักษะ การเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

เต็มดวง ดวงมณี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยากมีประสิทธิภาพ 86.98/84.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด มากกว่าร้อยละ 80

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้าง หรือการพัฒนาแบบฝึกทักษะในต่างประเทศได้มีผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

โฮลแมน (Holman. 1998 : Web Site) ได้ศึกษาเพื่อกำหนดผลกระทบของโปรแกรมเร่งรัดการอ่านที่มีความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 ในระบบโรงเรียนตำบลเออร์ลี เมืองเบลกลี รัฐจอร์เจีย เพื่อเพิ่มการปฏิบัติการอ่านจริง ซึ่งจะเพิ่มทักษะการอ่านของนักเรียน และเพื่อช่วยให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอย่างมีความสุขตลอดชีวิต กลุ่มตัวอย่างสุ่มเลือกได้จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 โรงเรียนในตำบลเออร์ลี จำนวน 170 คน จากทั้งหมด 386 คน ในปีการศึกษา 1997 เครื่องมือที่ใช้ศึกษาเป็นแบบทดสอบทักษะพื้นฐานการอ่านเพื่อความเข้าใจของรัฐไอโอวา ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนกับหลังการสอนเป็นเวลา 1 ปี พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างคะแนนในโปรแกรมเร่งรัดการอ่านที่วัดได้ และไม่มีมีความแตกต่างระหว่างคะแนนที่ได้จากการอ่านเร่งรัดกับคะแนนความเข้าใจในการอ่านที่วัดได้ ตามรายงานในการทดสอบทักษะเบื้องต้นของรัฐไอโอวา

วอร์ด (Ward. 1998 : 3876-A) ได้ศึกษาผลกระทบของประสบการณ์ในการอ่านที่แบ่งปันกันที่มีเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาซึ่งเสียเปรียบทางการพัฒนาจำนวน 9 คน วิธีการศึกษาใช้โปรแกรมการอ่านแบบแบ่งปันกันเพื่อสนับสนุนนักเรียนให้ช่วยเหลือกันในช่วงที่สำรวจการอ่าน ทำการทดลองติดต่อกัน 9 สัปดาห์ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสำรวจการสัมภาษณ์ และการสังเกต โดยมุ่งเน้นศึกษา 2 ด้าน คือ ประสบการณ์ในการอ่านแบบแบ่งปันกัน และเจตคติของนักเรียน ผลการศึกษา พบว่า ประสบการณ์ในการอ่านแบบแบ่งปันกันที่มีการใช้หนังสือที่พยากรณ์ได้นั้น ช่วยให้เห็นเจตคติของนักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมเป็นไปในทางบวก การศึกษารังนี้สนับสนุนทัศนะที่ว่า การอ่านแบบแบ่งปันเป็นเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิผลสำหรับประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน

อาห์เหม็ด (Ahmed. 2000 : 3032 - B) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบแผนการสะกดคำตามหน่วยเสียงและตามอักษรวิธีในชั้นประถมศึกษาของสหรัฐอเมริกา โดยได้ออกแบบการทดสอบการรู้จักสะกดคำเบื้องต้น และนำไปทดลองกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – 5 จำนวน 390 คน แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยคำที่ไม่มี ความหมายพยางค์เดียวและสองพยางค์ จำนวน 35 คำ และมุ่งเป้าไปที่แบบฝึกการสะกดคำ 3 แบบแผน คือ การถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดี่ยว ความรู้เรื่องกฎทางอักษรวิธีอย่างเดี่ยว และการรวมการถอดรหัสหน่วยเสียงกับความรู้อักษรวิธีเข้าอยู่ในคำเดี่ยว ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีแนวโน้มทางการพัฒนาที่ชัดเจนในแบบฝึกการสะกดคำ

ทั้ง 3 แบบแผน การปฏิบัติการสะกดคำในกลุ่มตัวอย่างอิสระสองกลุ่ม และผลการวิจัยมีแนวโน้มพฤติกรรมเหมือนกัน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับ 5 ภายในแต่ละชั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในการปฏิบัติระหว่างแบบฝึกตามแบบแผนการสะกดคำอย่างเดียว กับแบบฝึกตามแบบแผนการสะกดคำแบบถอดรหัส หน่วยเสียงอย่างเดียวกับแบบฝึกตามแบบแผนการสะกดคำแบบถอดรหัส

คอร์เรย์ (Corey, 2000 : 2690-A) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนที่มีต่อการอ่านและเขียนของหญิงวัยรุ่นในเขตชนบทของเท็กซัสอเมริกา พบว่า การใช้แบบฝึกการอ่านและการเขียนในโรงเรียน ได้ลดผลการฝึกอ่านและเขียนประสิทธิภาพ ส่วนตัวและสุนทรียศาสตร์ ฉะนั้นจึงทำให้เกิดการขาดความต่อเนื่องของวัฒนธรรมและศักยภาพที่มีอยู่ที่บ้านนักเรียน โรงเรียน ได้ลดความสามารถในการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็ก เมื่อเขาเข้ามาโรงเรียน ฉะนั้นเด็กเหล่านี้จึงไม่สามารถคิดในเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับบทบาทของสตรีในเชิงวัฒนธรรมของเขา ด้วยเหตุนี้สตรีที่เข้าโรงเรียนจึงต่อต้านในการที่จะพุดถึงโรงเรียนและบ้านของเขา เพราะในความเป็นจริงแล้วเขาต้องการให้โรงเรียนมีบทบาททางด้านจินตนาการและสร้างสรรค์เกี่ยวกับรูปแบบการฝึกการเขียนและการอ่าน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบฝึกทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าแบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญสำหรับผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาได้ดีขึ้น และแบบฝึกทักษะยังช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิด เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียนรู้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น จึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สมควรนำมาเป็นสื่อ เพื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น